

Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Doktori Iskola

Pongó Tamás

**A cyber-megfélemlítés és a diákok véleménynyilvánítási
szabadsága, különös tekintettel az USA jogrendszerére**

PhD értekezés

Tézisek

Témavezető: Dr. Tóth Judit
tanszékvezető egyetemi docens
SZTE ÁJTK

Szeged

2017

I. A téma aktualitása

Globlizált világunkban a technológia rohamos fejlődése nyomán jelentős társadalmi változások következtek be, illetve zajlanak jelenleg is. Az infokommunikációs forradalomnak köszönhetően az offline és az online világ közötti határvonalak elmosódnak, így az internet behálózza mindennapjainkat, annak minden előnyével és hátrányával. Az egyik legfrissebb hazai felmérés szerint a 15-29 év közötti fiatalok körében az internet vált a fő médiummá, a televízió helyett, s a többségük már okostelefonnal is bír.¹ E korosztály arról számolt be, hogy 87%-uk esetén található otthoni internetelérés, s a vezeték nélküli hálózat 79%-uknál van jelen.² Ebből adódóan, a virtuális világ számos lehetőséget kínál számunkra magán- és szakmai életünkben egyaránt, azonban mindezen előnyök mellett, több negatívum is árnyalja a képet. Tekintettel arra, hogy jelen értekezés középpontjában az oktatási környezet áll, így külön kiemelésre érdemes a világháló szerepe az iskolai kontextusban. Érdekes tényként szolgál ehhez kapcsolódóan, hogy a 15-29 éves korosztályon belül, a 15-19 évesek (iskoláskorúak) használják ki leginkább a korszerű technológiát.³ Ez a technológiai fejlődés számos módon alakította át a mai oktatási rendszert, ami az említett iskoláskorú réteget körbeveszi, például az oktató-diák közötti kommunikáció színtereként, a házi feladat feladásának és megoldásának helyszínéként már a világháló jelenik meg, akár e-mail, akár közösségi média útján. Több iskolában bevezetésre került az elektronikus napló, ahol eltérő hozzáféréssel bír a tanár, a szülő és a diák. Továbbá, számos osztály hozott létre zárt csoportot valamelyik közösségi média felületén. (A magyarországi fiatalok 79%-a tagja valamely közösségi médianak.⁴) Egyes iskolák online folyóiratokat, újságokat üzemeltetnek, amelyekben a tanulók kifejezhetik véleményüket és kiteljesíthetik személyiségüket. Mindezen előnyök ellenére, a diákság számára az internet nem csupán egy oktatási, vagy szórakozási felületként jelenik meg, hanem vulgáris, támadó jellegű⁵ vagy éppen zaklató megnyilatkozások, viselkedési formák színhelyeként is. A világháló által biztosított anonimitás, párosulva a korszerű technikai megoldások iránti vonzalommal veszélyes elegyet alkothat. Összességében kijelenthető, hogy a diákok magatartása, valamint technológiai ismerete magában rejtje a kortársaik irányába tanúsított bullying lehetőségét. Ennek egyik legmegrázóbb következménye, ha a cyber-megfélemlítés fiatalok életébe kerül, miként azt

---

¹ Magyar Ifjúságkutatás 2016-Az ifjúságkutatás első eredményei, Új Nemzedék Központ, 2016, 54. o.

² Uo. 55. o.

³ Uo. 61. o.

⁴ Uo. 63. o.

⁵ HOSTETLER 2014, 2. o., 4. lábjegyzet

számos áldozat bizonyítja. Nem csak a tengerentúlon, hanem az Európai Unióban is érzékelhető, sajnálatos módon, a jelenség, amelyről több tragédia tesz tanúbizonyságot. Daniel Parry (17),⁶ Britney Mazzoncini (16) Skóciában,⁷ Joshua Unsworth (15) Angliában,⁸ Ciara Pugsley (15)⁹ és Erin Gallagher (13)¹⁰ mindketten Írországban, Livia van Beelen¹¹ és Fleur Bloemen¹² Hollandiában, Nadia (14)¹³ és Carolina Picchio¹⁴ pedig Olaszországban, követett el öngyilkosságot, úgynevezett *cyberbullicide*-t,¹⁵ cyber-megfélemlítés miatt. Az európai államokhoz hasonlóan, a jelenség már érzékelhető Magyarországon is, ezt mind személyes tapasztalat, mind kutatások bizonyítják. A TABBY in Internet program, valamint a MEP adatai, felmérései alátámasztják azt a feltételezést, hogy a cyber-megfélemlítés problémája már a hazai diákságot is érinti. Mindezek ellenére sem jogalkotói lépések, sem országos szintű prevenciók program bevezetése nem történt meg hazánkban, bár a MEP és a KiVa program kísérleti (pilot) jelleggel működik.

II. Az értekezés módszertana

Alapvetően, miként azt a disszertáció címe is sugallja, az összehasonlító jog, azon belül is az összehasonlító alkotmányjog módszertana szolgált kiindulópontként. Kutatásom kezdetén megvizsgáltam, hogy mely országok fogadtak el cyber-megfélemlítési szabályozást, hol van a témának jogalkalmazási gyakorlata. Ennek eredményeként, valamint a magyar tudományos munkásság rendkívül csekély mennyisége nyomán, alakult ki az értekezés USA központú szerkezete. A tengerentúli országban számos megfélemlítés elleni törvény volt elérhető az

---

⁶ Laura Smith-Spark - Saskya Vandoorne, Reports: Teen Daniel Perry commits suicide over Skype blackmail scam, CNN, 2013, <http://edition.cnn.com/2013/08/16/world/europe/uk-cyber-blackmail-suicide/>

⁷ Paddy Dinham: Teenage bullying victim, 16, died after taking an overdose of anti-anxiety pills because she couldn't cope with cruel Facebook taunts, DailyMail, 2016, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3818154/Teenage-bullying-victim-overdosed-anti-anxiety-pills-cruel-Facebook-taunts.html>

⁸ Ben Bryant: Schoolboy hanged after internet bully torment, Telegraph, 2013, <http://www.telegraph.co.uk/news/9977964/Schoolboy-hanged-after-internet-bully-torment.html>

⁹ Greg Harkin: Poignant last photos of happy Ciara Pugsley bullied online are released, Independent, 2012, <http://www.independent.ie/irish-news/poignant-last-photos-of-happy-ciara-pugsley-bullied-online-are-released-28817638.html>

¹⁰ Greg Harkin: Family devastated after tragic Erin (13) takes own life after vicious online bullying, Independent, 2012, <http://www.independent.ie/irish-news/family-devastated-after-tragic-erin-13-takes-own-life-after-vicious-online-bullying-28824852.html>

¹¹ JerseyGirl: Nog meer tieners plegen zelfmoord na (Cyber)Bullying, <https://tallsay.com/page/4294987657/nog-meer-tieners-plegen-zelfmoord-na-cyber-bullying>

¹² Pinterest, <https://fi.pinterest.com/pin/400820435557644904/>

¹³ Cyberbullying suicide: Italy shocked by Amnesia Ask.fm case, 2014, <http://www.bbc.com/news/world-europe-26151425>

¹⁴ Italy's Tragic Teen Cyberbullying Suicide, <http://www.endcyberbullying.org/italys-tragic-teen-cyberbullying-suicide/>

¹⁵ Cyberbullicide jelentése miatt lásd: HINDUJA-PATCHIN 2015, 95-100. o.; HO 2012, 794. o.; CAMPBELL-ZAVRSNIK 2013, 3. o.

egyres tagállami jogalkotó szervek hivatalos honlapjain, továbbá törvényjavaslatok is rendelkezésre álltak, amelyek a lehetséges irányvonalakat vázolták fel. Továbbá, huszonöt tagállam jogszabályainak elemzésével készült el azon kutatás, amely meghatározta a megfélemlítés elleni jogszabályok hatékonyságát elősegítő három legfőbb komponenst. Mindezen túl, a diákok véleménynyilvánítási szabadsága az USA Szövetségi Legfelsőbb Bírósága (USALB) joggyakorlatában már 1969-re tekintett vissza, ám napjaink változásait még nem követte a testület ítélkezési gyakorlata. Noha tisztában voltam a common law alapokra épülő, decentralizált alkotmánybíráskodási modell sajátosságaival, szemben a kontinentális berendezkedésű Magyarországgal, mégis mintaállamként választottam az USA-t. Kiterjedt szakirodalommal, civil szervezeti háttérrel, jogalkotási és jogalkalmazásbeli ismeretanyaggal bíró állam, amely kellő kutatási terepet nyújtott a cyber-megfélemlítés jelenségének és dinamikájának megismeréséhez.

Megjegyzendő továbbá, hogy a common law és a kontinentális jogcsaládok közötti különbségek bizonyos globálisan jelentkező problémák esetén csökkennek. A jogátvétel, az alkotmányos eszmék migrációja, az alkotmányos konvergencia nyomán az egyes, nem ország-specifikus jogi kérdések vizsgálatakor igen fontos szempont lehet az eltérő gyökerű jogrendszerek közötti összehasonlító elemzés.¹⁶ Az értekezés témájában erre szolgálhat példaként az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) *Vejdeland*-ügye, amelyben diákok véleménynyilvánítását korlátozta a svéd Legfelsőbb Bíróság, majd az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkének (véleménynyilvánítás szabadsága) megsértése miatt az EJEB járt el.¹⁷ Habár az eset offline környezetben zajlott, Európában ez az első bírói útra terelt megfélemlítési ügy, és a diák véleménynyilvánítás korlátozásának szempontrendszerét remekül vázolja fel.¹⁸ Külön kiemelendő Zupancic bíró párhuzamos véleménye, amelyben az USALB véleménynyilvánítás korlátozására vonatkozó rendszertanát ismerteti, s megemlíti a *Fraser*-ügyet is. Következésképpen, az EJEB diákok véleménynyilvánítási kérdésének eldöntéséhez segítségül felhívja az USALB ítélkezési gyakorlatát is, ami eklatáns példája a jogcsaládok közeledésének és az alkotmányos eszmék migrációjának. További példaként említhető, hogy a két jogrendszer közötti összehasonlítás az eltérő nyelvi és terminológiai hibákat csökkentheti.¹⁹ A bullying és cyberbullying kifejezések az angol nyelven kívül, csupán néhány skandináv nyelvben létező szavak, így a helytelen magyar terminológia is

---

¹⁶ SÜLYÖK 2017, 44-46. o.

¹⁷ *Vejdeland and others v. Sweden*, no. 1813/07, ECtHR (Fifth Section), 2012

¹⁸ PARTI 2016, 141-142. o.

¹⁹ SÜLYÖK 2017, 45. o.

kijavítható az összehasonlító alkotmányjog módszerével.²⁰ Nevesül, a cyber-megfélemlítés kifejezés meghonosítása, s annak hangsúlyozása, hogy az internetes zaklatás csak egy típusa a cyberbullyingnak, de nem szinonimája.

Az összehasonlító (alkotmány)jog módszertana jelentős szerepet töltött be az USA mintaállamként való kiválasztásában, figyelemmel arra, hogy az említett elméletek nyomán a tengerentúli megoldások, némi adaptációt követően, a kontinentális országokban is bevezethetőek. Magyarországon mindez bizonyítható a Javaslatok fejezetben kialakított minta-SZMSZ révén, amely a magyar jogrend, különösen a köznevelési törvény rendszerébe illeszkedő cyber-megfélemlítési definíciót vázol fel, mégpedig a legnagyobb olyan kutatás eredményeire figyelemmel, amely a megfélemlítés elleni törvények hatékonyságát elősegítő komponenseket azonosította be.²¹

Ugyanakkor, az összehasonlító módszertan mellett, a diák véleménynyilvánítási szabadság evolúciójának feltérképezése is elengedhetetlen volt a jelenlegi, virtuális környezetben zajló folyamatok által felvetett problémák megértéséhez. Ennek köszönhetően, a történeti módszer alkalmazása elkerülhetetlen volt, hiszen a rendszer mélységeinek feltárásához tudatában kell lennünk a kezdeti állapotokkal, azaz miként korlátozhatja az iskola egy diák véleménynyilvánítását. A *Tinker*-, *Fraser*-, *Hazelwood*- és *Morse*-ügyek nyújták az alapot a teljes cyber-megfélemlítési esetjog megoldásához, miként az az esetjogi fejezetben foglalt elemzésekből is kitűnik.

Az evolúciós fejlődés megismerése segítségével a jelenségek kategorizálását lehetett elvégezni. Mindezek összefüggéseinek kibontásához a logikai és nyelvtani módszerek alkalmazása is szükségessé vált. Példaként említhető a Fraser-teszt logikai elemzése, amely szerint a vulgáris, bujálkodó diák véleménynyilvánítás az iskola területén nem védett az Első Alkotmánykiegészítés által. Ha ez a védelem az iskolán kívülre is kiterjedne, akkor a diák sehol sem nyilatkozhatna vulgárisan egy általa nem kedvelt tanárról, beleértve a családi otthont, vagy egy házibulit. Logikusan következett tehát, hogy a Fraser-teszt iskolán kívülről eredő véleménynyilvánításokra még az online térben sem nyújthat alapot a diák véleménynyilvánításának korlátozására.

A nyelvtani értelmezés több helyen is kiemelt szerephez jut, például a magyar terminológia kialakításánál, nevesül a cyber-megfélemlítés fogalmi elemzésénél. Továbbá, az egyes jogszabályok nyelvezetének értelmezése kapcsán is elengedhetetlen volt a szavak jelentését

---

²⁰ Erre hívja fel a figyelmet MENESINI 2012, 546. o.

²¹ CAMPBELL-ZAVRSNIK 2013

meghatározni. Mindezek mellett, a lényeges bomlasztás pontos tartalmára is csak a logikai és nyelvtani módszertan összekapcsolásával lehetett javaslatot tenni.

A cyber-megfélemlítési definíciók, az erre vonatkozó jogszabályi háttér, illetve bírói esetjog elemzésekor a kritikai szemléletmód áthatja az értekezés egészét. A szakirodalmi áttekintés során az egyes fogalmak felépítését, azok elemeit vizsgáltam, csakúgy, mint a jogalkotói meghatározások esetében. E komplex kritikai megközelítés eredményeként született meg a disszertáció önálló cyber-megfélemlítési fogalma, amely tekintettel van a szakirodalomban és a jogalkotásban megjelenő definíciós elemekre egyaránt. Mindemellett, az esetjog által kimunkált tesztek fogalomra gyakorolt hatására is igyekszik reflektálni, lásd az iskolán kívüli diák véleménynyilvánítás csak akkor korlátozható, ha az iskolai környezetre lényeges bomlasztást fejt ki.

A bírói esetjog elemzésekor is számos anomáliát, következetlenséget tártam fel a kritikai módszertan alkalmazásának köszönhetően, amely megállapításokra a disszertáció *de lege ferenda* javaslatként szolgáló elemzési séma nyújt megoldást.

Az esetek kritikai módszertan szerinti mélyreható analízise segítette az említett séma kimunkálását. Az USA jogalkotási és jogalkalmazási gyakorlata alapvetően akadémiai értelmezésként valósult meg, ám a tengerentúli prevenciós és tudományos megközelítés alaposabb megismerése végett tanulmányúton vettem részt 2016 októberében az USA-ban, a University of Toledo, Ohio testvéregyetemen. E kutatóút során lehetőségem nyílt oktatókkal, diákokkal, civilekkel és jogvédőkkel egyaránt diskurzust folytatni a cyberbullying jelenségéről, valamint a prevenciós, s célzott kezelések mikéntjéről. Mindemellett, az egyetem adatbázisainak köszönhetően olyan, friss, cyberbullying ítéletekhez is hozzáfértem, mint a *Sagehorn-* vagy *Bell-*ügyek.

A tengerentúli tapasztalatok, s az eddigi hazai ismeretek birtokában magyarországi szakértőkkel is felvettem a kapcsolatot. Pedagógusokkal, oktatókkal folytattam szakmai konzultációkat, az ő nézőpontuk jobb megértése céljából. Továbbá, önálló kérdőíves felmérést végeztem, illetve tudatosságra nevelő előadásokat tartottam több általános és középiskolában. Miután az Atlanti-óceán mindkét partján élő érintettekkel volt lehetőségem megvitatni a cyber-megfélemlítés számos aspektusát, így megerősödött bennem a prevenció és az oktatás szükségessége, a punitív megoldások lehető legnagyobb mértékben való visszaszorítása, valamint a közösség minél szélesebb körének bevonása a jelenség elleni harcba.

Mindezek alapján indokoltnak tartottam olyan fogalom kidolgozását, amely mind a szakirodalmi, jogalkotói és jogalkalmazói megközelítésre tekintettel van. Továbbá, a számos esettanulmány, s az elemzési séma szempontjainak megvitatása az amerikai professzorokkal,

kutatókkal biztosított afelől, hogy egy ilyen koherens ítélkezési iránytű egységesebb gyakorlatot eredményezhet.

Összefoglalóan, az egyes módszertani elemzések (összehasonlító alkotmányjogi, történeti, nyelvi, logikai, esettanulmányok) kritikai szempontú megközelítésbe ágyazva, kiegészítve a tengerentúli és hazai szakértőkkel, diákokkal folytatott konzultációkkal, vezettek az értekezés által feltárt fő problémák, kérdések meghatározásához, valamint azokra való megoldási javaslatok kimunkálásához. Bármely metódus hiánya torz megállapításokat eredményezett volna, hiszen például a diák véleménynyilvánítások történeti megismerése nélkül értelmezhetetlenek lennének az elektronikus diák véleményekkel kapcsolatos ügyek. Hasonlóképpen, lehetetlen lett volna a tudományos és jogalkotói értékrend megjelenítése egy közös definícióban a nyelvi, logikai vagy kritikai elemzés hiányában. A bírói gyakorlat mélyreható vizsgálata nélkül pedig nem kerültek volna felszínre azon anomáliák, amelyek kiküszöbölésére jött létre az elemzési séma. Az imént felsorolt módszereknek köszönhetően, az értekezés pontosan beazonosított, szűken értelmezett problémákat határozott meg, amelyekre adekvát, a gyakorlatba is átültethető megoldási javaslatokat is ki tudott dolgozni (definíció, az elemzési séma vagy a minta-SZMSZ).

III. Fogalmi keretek, hipotézisek

Mit is értünk bullying, magyar terminológiával élve, megfélemlítés alatt? Mennyiben változtatja meg a jelenségről alkotott képünket, annak virtuális, online térbe való átvándorlása? A megfélemlítés nem újkeletű fogalom, azonban némiképp eltérő beavatkozási és megoldási módokat, valamint technológiai előképzettséget igényel, mint annak online típusa. Egy olyan társadalmi jelenség, amely az első iskola megalakulása óta létezik,²² s napjainkban is jelen van. Ennek során a kortársak pizskálják egymást, gúnyt űznek osztálytársaik gyengeségeiből.²³ Olyan agresszív viselkedést, ami ártó, zaklató szándékú, ismétlődő, s felborítja az erőegyensúlyt az alanyok között.²⁴ További fogalomként jelenik meg *„[a] megfélemlítés (bullying) olyan ismétlődő és intenzív, bántalmazó, kárt vagy sérülést okozó viselkedési folyamat, amellyel egy csoport vagy egy személy egy másik csoport vagy személy feletti „erőegyensúlyt” igyekszik felborítani vagy megszüntetni, illetve a megváltozott*

---

²² MCCARTHY 2014, 806. o.; CALVOZ-DAVIS-GOODEN 2014, 1. o.

²³ GREENHILL 2010-2011, 738. o.

²⁴ Pintér Sarolta: Az iskolán belüli erőszak, <http://www.bulisbiztonsag.hu/az-iskolan-beluli-eroszak>

erőpozíciót megvédeni és fenntartani.”²⁵ Természetesen a megfélemlítést nem kizárólag iskolai fogalomként lehet értelmezni, hiszen a munkahelyen történő dinamikát, idegen kifejezéssel a mobbing-ot, szintén a megfélemlítés halmazába sorolhatjuk. Jelen értekezés fókuszpontjában azonban az oktatási szféra áll, így a bullying és cyberbullying elemzések, következtetések nem az általános megfélemlítésre kívánnak válaszokat nyújtani, hanem annak speciális, oktatásban realizálódó válfajára. Bizonyára mindannyiunk számára ismerős az a szituáció, amikor öltözködésünk, magatartásunk, esetlegesen anyagi helyzetünk miatt az osztálytársak kiközösítettek, gúnyolódtak, csúfoltak minket, vagy egy osztálytársunkat. Az ilyen típusú magatartási formát mindig is tilalmazták az oktatási intézmények, s igyekeztek ezeket megszüntetni, néha sikeresen, néha sikertelenül. Ugyanakkor, az internet és a közösségi médiák térhódítása előtt az ilyen cselekmények véget értek az iskolai nap befejeztével, s a diák hazaérkezésével mindez megszűnt egy rövid időre, egy délutánra vagy egy hétvége erejéig. Mára mindez megváltozott, a megfélemlítés nem ér véget az iskolakapunál, vagy az otthon melegében, hanem folytatódik az elektronikus készülékek bármelyikén.²⁶ Azáltal, hogy a korábbi offline tevékenység áttevődött egy másik környezetbe, egy új, főként internet alkotta jelenséggel kell szembenéznünk, nevesül a cyberbullyinggal, magyar terminológiával élve, a cyber-megfélemlítéssel.

Az akadémiai világ tagjai alapvetően két csoportra oszlottak e kérdésben, az önálló cselekménynek minősítőkre és a konzervatív iskolára.²⁷ A konzervatív iskola jelentős alakja Dan Olweus, aki az első bullying fogalmat megalkotta. Véleménye szerint, nem szükséges eltérő beavatkozás, kezelési módokat a cyberbullying magatartások esetén, hiszen a korábbi bullying programok erre is alkalmasak.²⁸ Az önálló cselekménynek minősítő iskolához tartozók szerint a virtuális közeg okán számos ponton eltér egymástól a cyber-megfélemlítés és a megfélemlítés, például az anonimitás és a nagyobb mértékű publicitás,²⁹ illetve az ismétlődés szerepének megváltozása, hiszen egyszeri magatartás is megvalósíthat cyberbullyingot, míg bullyingot nem.³⁰ Utóbbi iskola vezéralakja Peter K. Smith és Ersilila Menesini, akik élénk vitába bocsátkoztak Olweussal a cyber-megfélemlítés eltérő megítélése okán. Ugyanakkor, elsődleges probléma, hogy napjainkban nem bírunk olyan egységes fogalommal, ami mind a szakirodalmi, mind a jogalkotásban megjelenő definíciós törekvések

---

²⁵ Megfélemlítés Elleni Program-Mi a megfélemlítés, <https://www.megfelemlites.hu/megfelemlitesrol>

²⁶ PHILLIPS 2015, 2. o.; GORDON 2009, 48. o.; VUOLO 2012, 91. o.

²⁷ PARTI 2016, 116. o.

²⁸ OLWEUS 2012a, 536. o.; PARTI 2016, 116. o.

²⁹ MENESINI 2012, 545-546. o.

³⁰ SMITH 2012, 555. o.

pozitív eredményeit egy közös, átfogó meghatározássá alakítaná, ezáltal segítené a jogalkalmazást.³¹

(i) Ebből következően, dolgozatom első hipotézise, hogy szükséges és kialakítható egy speciális cyber-megfélemlítési fogalom, amely minden szereplő szempontjaira figyelemmel bír. A jogalkotók és a szakirodalmi álláspontok egyaránt tartalmaznak olyan elemeket, amelyek beemelése komplexebb, oktatási környezetre szabottabb definíciót eredményezhetnek.

(ii) Az első állítás tanulsága nyomán fogalmazható meg azon tézis, miszerint az egységes jogértelmezés, illetve ítélkezési útmutató hiánya kiszámíthatatlan, inkoherens jogalkalmazást eredményezett az USA jogrendszerében. Ebből kifolyólag, az értekezés második hipotézise, hogy egy egységes séma kidolgozása hatékonyabb jogalkalmazást tenne lehetővé, ezáltal átláthatóbb és kiszámíthatóbb ítélkezési gyakorlatot eredményezne.

IV. *De lege ferenda* - A hipotézisekre adott válaszok

Az első hipotézis fókuszpontjában, egy cyber-megfélemlítési definíció kidolgozása állt, kifejezetten az iskolai kontextusra vonatkozóan. Ennek keretében áttekintettem számos szakirodalmi forrást, amelyek alapján kirajzolódott egy általános fogalmi váz. A Patchin-Hinduja szerzőpáros által megalkotott definíció, illetve azok elemei áthatják az angolszász kultúrkört, míg Langos, ausztrál kutató, szinte azonos fogalmi elemeket állapít meg. Ezen eltérő meghatározások ékesen bizonyítják, hogy a fogalom terén nem alakult ki egységes álláspont a tudományon belül, így olyan problémával kell megküzdenünk, amelynek még egzakt definíciót sem lehet adni. Érdekességgént említhető, hogy az ismétlődő jelleg a legtöbb fogalom részét képezi, amivel jelen értekezés nem tud egyetérteni, hiszen elképzelhető olyan magatartás, amely egyszeri cselekménnyel is megvalósíthat cyber-megfélemlítést.

A tudományos nézőpontok megismerését követően a jogalkotásra helyeződött a hangsúly. Ennek keretében minden USA tagállam megfélemlítés elleni törvényének cyber-megfélemlítési fogalmát megvizsgáltam, majd a fentebb elmondottak szerint, azon huszonhét tagállamra szűkült a vizsgálat, amelyek nevesítik a cyberbullying terminust. Az elemzés eredményeként több fontos fogalmi elemet azonosítottam, amelyeket röviden bemutatok,

---

³¹ PARTI 2016, 143-144. o.; CAMPBELL-ZAVRSNIK 2013, 12. o.

illetve mérlegelem, hogy egy jövőbeni magyar cyber-megfélémlítési fogalomba való beemelésük, vagy éppen abból való kihagyásuk indokoltnak tekinthető-e. A jogalkotás terén elvégzett kutatás, más néven klaszter analízis, rávilágított arra, hogy a jogalkotók között, akárcsak a tudomány művelői között, nincs egységes fogalmi álláspont. Bizonyos elemek, például a testi épséghez, tulajdonhoz való, vagy az oktatáshoz való jog védelme általánosságban törvényi oltalom alá kerül, ám egyetlen olyan fogalmi elem sem létezik, amely mind a huszonhét tagállamban egyaránt jelen van. Mindez aggodalomra adhat okot, ugyanakkor e ponton összehasonlíthatóvá válik, hogy a jogalkotás figyelemmel tekint-e a szakirodalmi véleményekre, álláspontokra. Példaként említhető az erőegyensúly felborulásának szerepe a szakirodalomban, illetve a jogalkotásban. A tudományos nézőpont szerint az ilyen típusú egyensúlyi változás hiányában nem beszélhetünk cyberbullyingről, míg a jogalkotók ezt nem tekintik ennyire fontos elemnek. Jól tükrözi mindezt, hogy a vizsgált huszonhét tagállamból csak hat tagállam törvényében található meg ez szempont, míg Nevada kitörölte ezt a hatályos cyber-megfélémlítés fogalmából.³² A tudomány és a jogalkotás meghatározásai létrehoznak egy közös fogalmi halmazt, amely halmaz egyes alkotórészeinek egymásra történő vetítését követően átfogóbb képet kapunk a főbb definíciós elemekről. A szakirodalmi áttekintés, és a jogalkotási példák alapján, az esetjogra is figyelemmel, egy komplex cyber-megfélémlítési definíciót hoztam létre, amely tudományos és technokrata jegyeket is magán visel. Ezen átfogó fogalom alapul szolgálhat a tudományos megközelítéshez, sőt egy későbbi magyar jogalkotási folyamat számára is. Az említett definíció az alábbi:

Diák vagy iskolai alkalmazott által, vagy sérelmére, elektronikus eszköz által elkövetett, szándékos, egyszeri vagy ismétlődő magatartás, amelynek célja az erőegyensúly felborítása, s megvalósítja az alábbiak bármelyikét:

- a) testi-lelki egészség sérelme vagy tulajdonban való károkozás, illetve ezek bekövetkezése a körülmények alapján valószínűsíthető; vagy*
- b) ellenséges oktatási környezet létrehozása, vagy az iskola által nyújtott szolgáltatásoktól, hasznoktól és lehetőségektől való megfosztás.*

Az iskola hatáskörrel bír a diák véleménynyilvánításának korlátozására:

- a) az iskolában, iskolaidőben;*
- b) az iskola által felügyelt, támogatott, szervezett eseményeken, programokon;*

---

³² Nevada (SB 504)(2015)

c) az iskolán kívüli, elektronikus eszközzel való, véleménynyilvánítás esetén, ha az adott véleménynyilvánítás és az oktatási intézmény között, az elegendő kapcsolat fennáll, és a véleménynyilvánítás lényeges bomlasztást okoz az iskolai környezetben.

A második előfeltevés megoldásakor a jogalkotásról a jogalkalmazásra, azaz a bírói esetjogra, tolódott át a hangsúly. Elsőként a négy legfontosabb diák véleménynyilvánítási ügyet mutattam be az USALB gyakorlatából, amelyek ugyan még nem elektronikus diák véleménynyilvánítással kapcsolatban merültek fel, ellenben az ügyek során kidolgozott teszteket alkalmazzák napjaink cyber-megfélemlítési eseteiben is. Mindezeket követően, több cyberbullying esetet ismertettem, s kritikai élelemmeztem, annak érdekében, hogy kirajzolódjanak a rendszer problémái. Ugyanis, a disszertáció egyik legfőbb célja, hogy a jövőbeni magyar jogi megoldások kialakítása során elkerüljük azon problémákat, amelyeket az USA esetjoga már feltárt, s olyan módszereket, eljárásokat alkossunk, amelyek kiküszöbölik a tengerentúli hibákat, illetve megelőzik azok kialakulását. Természetesen hiúábránd lenne azt feltételezni, hogy az USA jogi hátterének feltárása miatt, a jövőbeni magyar rendszer hiba nélkül működik majd, de akkor csak a saját hibáinkat, anomáliáinkat kell majd megoldanunk.

Az esetjogi elemzés egy szokatlan módszertan alapján épült fel, ugyanis a *de lege ferenda* javaslat a fejezet cyberbullying esetekkel foglalkozó részének elején szerepel. Ennek indoka, hogy az ítélezési gyakorlat az USA bíróságain inkoherens a cyber-megfélemlítési eseteket illetően, amely egy elemzési séma kidolgozásával egyértelműbb és kiszámíthatóbb lehetne. A J.C.-ügyben a Pennsylvania Legfelsőbb Bíróság kísérletet tett egy egységes séma kidolgozására, amelyet a bírói gyakorlatra tekintettel, átalakítottam, kiegészítettem, s ez szolgál az értekezés egyik *de lege ferenda* javaslataként. Ennek ismeretében az egyes ügyeket előbb a ténylegesen meghozott ítélet szerint bemutattam, elemeztem, majd újfent eldöntöttem azokat az elemzési séma szempontrendszer szerint.

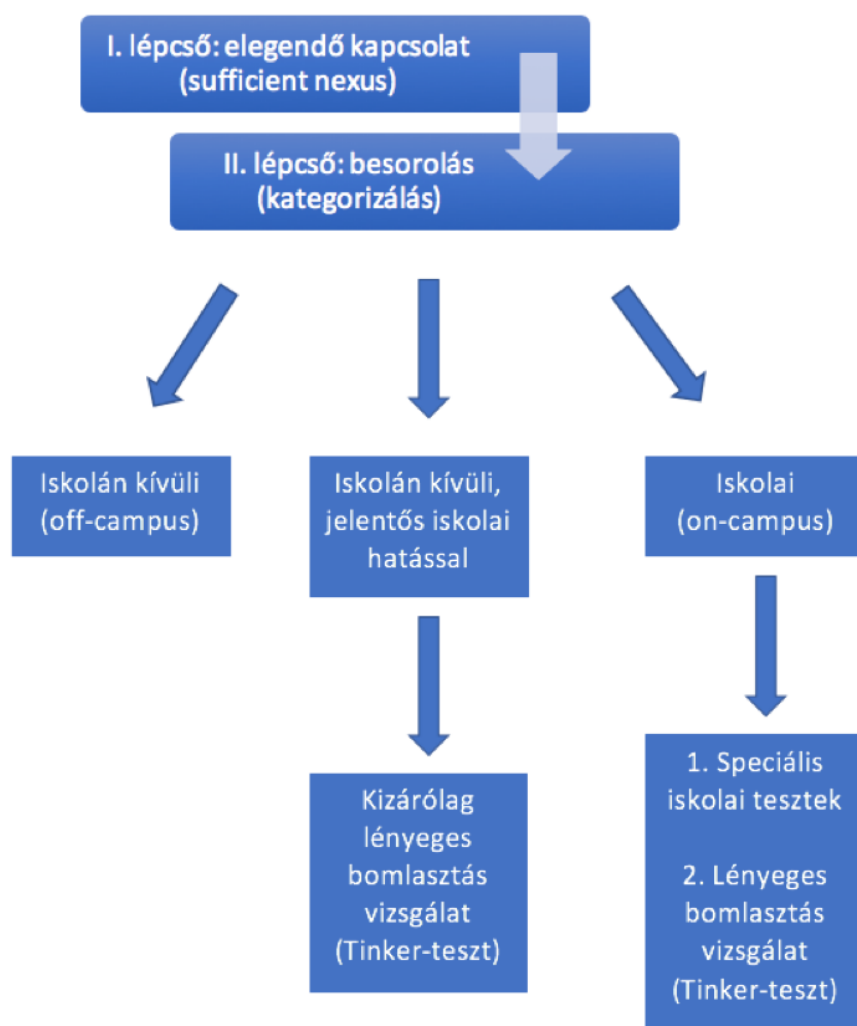
Az elemzési séma önmagában egy kétlépcsős vizsgálatot vázol fel, amelynek az első lépcsője annak megállapítása, hogy egyáltalán fennáll-e elegendő kapcsolat (nexus) a diák iskolán kívüli véleménynyilvánítása és az iskolában kialakult következmények között. Ennek hiányában, a második lépcsőre való áttérés nem megengedett. A második elemzési pont során, a véleménynyilvánítást be kell sorolni, az általam kialakított kategóriák egyikébe, nevesül az iskolán kívüli (off-campus), az iskolán kívüli jelentős iskolai hatást kiváltó, vagy az iskolai kategóriába (on-campus). A csoportosítás meghatározza, hogy mely USALB teszt

alkalmazható az adott ügyben. Tisztán iskolán kívüli vélemény korlátozására nem bír hatáskörrel az iskola. Iskolán kívülről eredő jelentős iskolai hatást kiváltó vélemény esetén kizárólag a Tinker-teszt hívható fel. Ennek keretében a lényeges bomlasztás meglétét, illetve annak mértékét kell meghatározni. Erre szolgál a lényeges bomlasztás vizsgálat, ami szintén a *J.C.*-ügy alapján épül fel, s a *de lege ferenda* javaslat részét képezi. Iskolai véleménynyilvánítás vonatkozásában minden speciális USALB teszt hivatkozható (Fraser-, Hazelwood-, Morse-teszt), a Tinker-teszten felül. E körben a Tinker-teszt kizárólag akkor alkalmazható, ha a többi, speciális, teszt nem nyújt megoldást az adott esetre. E módszer alapján bizonyíthatóvá válik, hogy egy egységes protokoll, kiszámíthatóbb és koherensebb ítélkezési gyakorlatot eredményezhetne az amerikai bíróságokon. Az értekezéshez hasonló, egységes séma iránti szükséglet megjelenik az egyik legfrissebb cyberbullying ítéletben is (*Bell*-ügy), ahol mind a többségi vélemény, mind Graves bíró különvéleménye kidolgoz egy-egy új sémát, amely alapján, szerintük, egységesebb ítélkezés lenne kialakítható a bíróságokon. A disszertáció során az egyes cyberbullying ügyeket előbb bemutattam a bíróság ítélete alapján, majd újra eldöntöttem azokat az elemzési séma koherens szempontrendszer szerint. Több ítélet kapcsán is megállapíthatóvá vált, hogy az elemzési séma alkalmazása egyes esetekben eltérő végkifejletet, vagy azonos eredményt, de koherensebb indokolás útján ért el.

Bizonyítottam, hogy a kidolgozott elemzési séma alkalmas egy kiszámíthatóbb és következetesebb ítélkezési gyakorlat kialakítására, s miként azt Graves bíró tesztje is bizonyítja, hasonlóan egységes rendszer kialakítása kívánatos a tengerentúli bírák által is.

Kijelenthető tehát, hogy a hipotézis igazolható, hiszen az egységes, koherens logikai séma szerinti ítélkezés megoldást jelenthet a circuit splitok és egymásnak ellentmondó bírói felfogások kezelésére.

1. ábra: Az elemzési séma

Forrás: önálló kutatás

E ponton szükséges volt egy rendkívül fontos dogmatikai kérdést tisztázni, mégpedig az off-campus és on-campus kifejezések jelentéstartalmát az USA-ban és Magyarországon. A campus szó az USA-ban egyaránt használatos általános, középiskola és egyetemi vonatkozásban is. Az iskola területét, egy elzárt oktatási részt tekintenek ennek az amerikai társadalomban. Számos egyetemi campus saját rendőrséggel bír, ami az egyetem területén történt kisebb bűncselekmények esetén eljár. Alapvetően, egy oktatási intézményhez kötött terület, közösség jelenti a campust. Ezzel szemben, hazánkban az ilyen típusú szóhasználat nem igazán elterjedt, hiszen sem az általános, sem a középiskolák területére nem alkalmazzuk ezt a szófordulatot, s a felsőoktatási intézmények közül is csak néhány bír, a tengerentúlihoz hasonló, kifejezett campussal (pl. Miskolc, Sopron). Számos nagy múltú és hírnevű felsőoktatási intézmény (pl. Szegedi Tudományegyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem)

a számukra otthont adó város több pontján helyezkedik el, egyfajta szimbiózisban a helységgel. Az USA-ban ez nem jellemző, inkább külön kisvárosokként funkcionálnak a campusok. Mindez abban az esetben jelent, az értekezés szempontjából is releváns, problémát, ha az cyber-megfélémlítés olyan helyről ered, ami amerikai értelemben campus, míg hazai viszonylatban nem feltétlenül az. Például, az amerikai diákok tipikusan iskolabusszal közelítik meg a középiskolát, míg hazánkban erre ugyan van példa, mégsem mondható általánosnak. Az iskolabusz, amerikai értelmezésben már iskolának számít, azaz on-campus, míg a magyar tekintetben a buszon elkövetett magatartásért az iskola nem vonhatja felelősségre a diákot, hiszen még nem tartózkodott az iskolában. Különösen igaz ez azokra, akik vonattal, vagy távolsági busszal közelítik meg a nagyobb várost, ahol akár további helyi tömegközlekedést vesznek igénybe, így a vonaton, mobiltelefon és internet használatával valószínűleg meg cyber-megfélémlítést, azt nem kezelhetjük, magyar viszonylatban, eleve iskolai kérdésként, ahol az oktatási intézmény jogosult lenne eljárni. E terminológia feloldása érdekében, az off-campus kifejezést az iskolán kívüli szóhasználattal szinonimaként kezelem az értekezés során, míg az on-campus jelentéstartalmát az iskolai magyar terminussal helyettesítem. Tekintettel arra, hogy a hazai tudományos munkák, értekezések alatt a doktori értekezéseket is, egyik fő célja a hazai tudományos élet előmozdítása (amelynek elkerülhetetlen hozadéka a magyar szaknyelv fejlesztése is),³³ így indokolt az angol terminológiát magyar megfelelővel ellátni, annak ellenére, hogy egyes helyzetekben a tengerentúli terminológia többlettartalmat hordozhat. Az értekezés során a magyar megfelelőket részesítem előnyben, ám helyenként, stilisztikai okokból, az eredeti angol kifejezésekkel is élek, azzal, hogy az imént felvázolt szinonim jelentéstartalmat tulajdonítok neki.

V. Az értekezés Magyarországra vonatkozó főbb megállapításai

Az értekezés harmadik fő szerkezeti eleme a magyarországi helyzet bemutatása, illetve a lehetséges hazai szabályozási irányok felvázolása.

Elsőként a TABBY in Internet projekt eredményeit ismertettem, ami lefektette a megfélémlítés és cyber-megfélémlítés vizsgálatának magyar alapjait. Ezt megelőzően nem készült felmérés e tárgykörben, így nem volt bizonyítható, hogy veszélyeztetettek-e a diákok. Kockázatelemző kérdőív segítségével bebizonyították, hogy érintettek a magyar diákok,

---

³³ Magyar Tudományos Akadémia Alapszabálya I.§ (1)

azonban nincsenek tisztában sem magával a jelenséggel, sem a szükséges lépésekkel, ha ilyet tapasztalnak. E probléma megoldása érdekében a projektben résztvevő Eszter Közhasznú Alapítvány kortárs mentorképzést vezetett be, amelyet 2015-ig sikerrel működtetett.

A TABBY rávilágított a lemaradásunkra a téma vonatkozásában, ami miatt elévülhetetlen érdemeket szerzett a hazai megfélemlítés elleni küzdelem terén. E projekt lefolyása alatt egy másik civil szervezet, a Felelős Társadalomért Közhasznú Alapítvány kidolgozott egy célzottan megfélemlítés elleni programot, a MEP-t. Hazánk egyetlen ilyen jellegű programjáról volt szó, így mérföldkő a magyarországi fejlődéstörténetben. A MEP-t 2013-2015 között pilot jelleggel kizárólag az iskola megfélemlítés és cyber-megfélemlítésre fókuszáltan üzemeltette az Alapítvány, s a pilot program lezárulásakor megállapította, hogy országos szintű bevezetésre is alkalmas. Sajnálatos módon, ilyen mértékű kiterjesztésre nem került sor, így mindkét (civil szervezet által működtetett) kezdeményezés szűk keretek között maradt.

A gyakorlati megközelítések után a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Alkotmányjogi Tanszéke és a Büntetőjogi és Büntető Eljárásjogi Tanszéke megszervezte hazánk első és eddigi egyetlen, kifejezetten cyber-megfélemlítésre irányuló országos konferenciáját. Az előadók között szerepelt a hírközlési- és médiabiztos, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke, a Médiatanács egyik tagja, a Felelős Társadalomért Közhasznú Alapítvány kuratóriumi elnöke, a TABBY in Internet projekt egyik kutatója, valamint az egyetemi szféra számos szakembere. Mindemellett a rendőrségi és pszichológiai megközelítés is érvényesült, így biztosítva az interdiszciplinaritást. Az előadók egyhangúan állították, hogy az oktatás, a prevenció a követendő irány, s a büntetőjogi megoldásokhoz kizárólag a legvégső és legsúlyosabb esetekben szabad nyúlni.³⁴ Továbbá, a fogalomhasználat terén is jelentős előrelépés történt, ugyanis az internetes zaklatást pontatlannak és félrevezetőnek ítélték az előadók.

A konferencián megfogalmazott megközelítés felé tett jelentős lépésként értékelhető a KiVa, finn fejlesztésű megfélemlítés elleni program 2-es egységének megvásárlása 2016 januárjában az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által. A KiVa az egyik legsikeresebb antibullying program a világon, amelynek eredményességét tudományos vizsgálatok igazolják. Finnországon kívül, ahol az iskolák 90%-ban bevezették, Észtország, Olaszország, Hollandia és Wales is alkalmazza, s a program bizonyíthatóan hatékony a skandináv kultúrkörön kívül

---

³⁴ Lásd még PARTI 2016, 135. o.

is. Magyarországon 2016 szeptemberében három iskolában, egy háromfős KiVa-team által vezették be pilot jelleggel. Remélhetőleg, a többi országhoz hasonlóan, Magyarországon is csökkent a megfélemlítési eseteket, valamint biztonságosabb és motiváltabb iskolai légkört teremt a résztvevő intézmények falain belül.

A MOCK-on megfogalmazott, s KiVa által képviselt elvek mentén készült el a magyar Kormány Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájának megfélemlítésre és cyber-megfélemlítésre vonatkozó része. A prevenció és a tudatosságra nevelés minősül a fő irányvonalnak, valamint a büntetőjogi eszközöket csak legvégső esetben javasolja alkalmazni a DGYS. A punitív megoldások helyett az alternatív vitarendezési módszereket és a resztoratív jogorvoslatokat részesíti előnyben, ami igen pozitív hozzáállás. További jelentős eredmény a konzekvens fogalomhasználat, amely során az internetes zaklatás, sexting és egyéb cyber-megfélemlítési magatartásformák jól elkülönülnek egymástól, de a cyber-megfélemlítés ernyőfogalma alatt. Mindemellett, a DGYS célja minden érintett ingyenes és hozzáférhető alapon való képzése, mind felismerés, mind kezelés tekintetében.

A számos hazai mérföldkő mellett, fontosnak tartottam megemlíteni a saját tapasztalataim, eseteim, amelyek a kutatás során merültek fel. Három olyan ügyben igyekeztem segíteni, ahol fiatal párok egymásról meztelen fényképeket készítettek. Minden alkalommal egy harmadik, kívülálló személy fordult hozzám, s az érintettek anonimak maradtak előttem is. Kutatásom során ezen eseteknél éreztem először egy országos szintű megfélemlítés elleni program szükségességét, hiszen egy olyan iskolában sokkal előremutatóbb és nevelő célzatúbb módszer útján lehetett volna rendezni az adott ügyeket.

A hazai helyzet jobb megértése érdekében szükségét éreztem önálló felmérés készítésének és tudatosságra nevelő előadások tartásának. Ebből kifolyólag, szociológusok segítségével kidolgoztam egy kérdőívet, amely három tipikus cyber-megfélemlítési magatartást, történet formájában ábrázolt. A kitöltött százhuszonhat kérdőív ismeretében kijelenthető, hogy a megkérdezett diákok nem tudják mit jelent a cyberbullying, s milyen előfordulási formái léteznek. Meglepetésként hatott, hogy az internetes zaklatás fogalmát is csak néhány válaszadó használta, azonban a cyberbullying vagy cyber-megfélemlítés kifejezések egyszer sem jelentek meg. Mindez bizonyítja, hogy tudatosságra nevelő előadások, prevenciók lépések által érzékenyíteni szükséges a hazai diákságot. Következésképpen, a tanórák második felében, általános iskolai tanárok segítségével kialakított, rövid előadást tartottam az adott osztályokban. Négy intézmény, hat osztályában beszélgettem a diákokkal a jelenségről, s megállapítható, hogy a diákok és a tanárok is örömmel fogadnának további előadásokat. Erre

kiváló válasz lehet a KiVa kiterjesztése országos szintre, amely cél összhangban áll a DGYS-ben megfogalmazott tervekkel.

Természetesen, minden program kialakításakor és bevezetésekor figyelemmel kell lennünk a diákok jogállására, amelybe meglehetősen nehéz beilleszteni egyetlen jogintézmény (a cyber-megfélemlítés) elleni fellépést, annak megelőzését, jelzését, a jogellenesség megtiltását vagy más intézkedés, szankció bevezetését. Ugyanakkor a jelenség létezését - bár nagy a látencia - az Oktatási Jogok Biztosának panaszügyei, az iskolai programok és saját tapasztalatok egyaránt jelzik.

Reményeim szerint, az imént ismertetett hazai mérőkövekhez hasonló szerepet tölthet be a jövőben jelen disszertáció is, s a tudományos világ is felzárkózik a gyakorlati megoldások mögé. Ennek érdekében, egy szövegszerű javaslatot fogalmaztam meg, minta-SZMSZ formájában, amely a köznevelésről szóló törvény egy újabb, 9. számú, mellékletét képezhetné. Ugyanakkor azt is bizonyítja ez a minta-SZMSZ, hogy az értekezés a tengerentúli vizsgálat nyomán konkrét, Magyarországra vonatkozó, szabályozási javaslatot is képes kialakítani.

„9. melléklet a 2011. évi CXCV. törvényhez

Minta-SZMSZ-kiegészítés a cyber-megfélemlítés megelőzése és kezelése érdekében

Jelen mellékletben meghatározottakat minden köznevelési intézmény köteles .....-ig (dátum) Szervezeti és Működési Szabályzatába belefoglalni. A minta-SZMSZ-ben foglaltak megváltoztatása szakmai érdekegyeztető fórum összehívása nyomán kezdeményezhető, amely fórum összehívását bármely köznevelési intézmény vezetője, az oktatásért felelős miniszternek címzett hivatalos levél útján, kezdeményezheti. A minta-SZMSZ szövege az alábbi:

Az Alaptörvényben és jelen törvényben foglalt alapvető jogok és szabadságok tiszteletben tartása és védelme érdekében, különös tekintettel a közoktatási intézményekben tanulók méltóságának, testi és szellemi fejlődésének, valamint nevelésük erkölcsi megalapozásának érdekében, a(z) .....(iskola neve) elítéli a cyber-megfélemlítés minden formáját, s mindent megtesz annak megelőzése, kezelése érdekében.

Cyber-megfélemlítés alatt értendő a diák vagy iskolai alkalmazott által, vagy sérelmére, elektronikus eszköz által elkövetett, szándékos, egyszeri vagy ismétlődő magatartás, amelynek célja az erőegyensúly felborítása, s megvalósítja az alábbiak bármelyikét:

a) testi-lelki egészség sérelme vagy tulajdonban való károkozás, illetve ezek bekövetkezése a körülmények alapján valószínűsíthető; vagy

b) ellenséges oktatási környezet létrehozása, vagy az iskola által nyújtott szolgáltatásoktól, hasznoktól és lehetőségektől való megfosztás.

Az iskola hatáskörrel bír a diák véleménynyilvánításának korlátozására:

a) az iskolában, iskolaidőben;

b) az iskola által felügyelt, támogatott, szervezett eseményeken, programokon;

c) az iskolán kívüli, elektronikus eszközzel való, véleménynyilvánítás esetén, ha az adott véleménynyilvánítás és az oktatási intézmény között, az elegendő kapcsolat fennáll, és a véleménynyilvánítás lényeges bomlasztást okoz az iskolai környezetben.”

Összegzőként, az értekezés egy fontos társadalmi-jogi probléma két fő aspektusát elemezte. A dolgozat létrehozta a hiányzó definíciót, amely a szakirodalomra, a jogalkotásra és a jogalkalmazás sajátosságaira is tekintettel van.

Támaszkodva az USA-ban tapasztalt inkoherens és kiszámíthatatlan ítélkezési gyakorlatra, a kidolgozott elemzési séma segítségével a hazai jogalkalmazást, ítélkezést egységes alapokra helyezhetjük, s még a tengerentúlon is tanulságos lehet.

Végül, a megfélemlítés és cyber-megfélemlítés hazai fejlődését és lehetséges fő irányvonalait áttekintve, a zárófejezet konkrét, szövegszerű javaslatot fogalmazott meg a közoktatási kodifikáció számára, amely szimbolikusan a disszertáció utolsó lapja, ám a jelenség elleni küzdelem következő szintjét jelképező könyvnek csupán az első.

University of Szeged
Faculty of Law and Political Sciences
Doctoral School

Tamás Pongó

**Cyberbullying and the students' freedom of speech, with
particular attention to the U.S. legal system**

PhD thesis

Theses

Supervisor: Tóth Judit dr. iur.
associate professor
Head
Constitutional Law Department

Szeged

2017

I. Actuality of the topic

In our globalized world, as a result of the rapid development of the technology, significant social changes are under way nowadays. Thanks to the info-communication revolution, the boundaries between the offline and online world are blurring, thus the Internet enmeshes our everyday lives along with all its advantages and pitfalls. According to a recent Hungarian research, instead of television the Internet became the most important medium among the youth between the age of 15-29, and most of these young people also have smartphones.³⁵ This age-group reported that for 87% of them home internet access is available, and 79% has Wi-Fi connection as well.³⁶ Therefore, the virtual world offers countless possibilities to them in their private and professional lives, but besides these benefits, several pitfalls fine-tune the whole picture. Taking into consideration that this dissertation focuses on the educational, more specifically the school context, we should emphasize the Internet's role in this environment. An interesting fact regarding this issue is that in the age-group 15-29, youth of 15-19 years (mandatory-school-aged kids) use the technology the most.³⁷ Such technological development, which surrounds these children, has changed the recent school system in many ways. For instance, the Internet becomes a new scene of teacher-student communication, giving and receiving homework takes place via e-mail or social media. Some schools introduce the e-diary, to which teachers, parents and students have different extent of access. Moreover, many classes create closed group conversations on several social media platforms (79% of Hungarian youth have social media memberships).³⁸ Certain schools also operate online journals, newspapers, in which students have a chance to express their opinion and replenish their personality. Besides these benefits, using the Internet means not just an educational or leisure activity to the students; but it could also become the place of vulgar, offensive or harassing speech and conduct.³⁹ The anonymity provided by the Internet and the youngsters' affection to the newest technology could result in a dangerous mix. In summary, we can declare that conduct characteristic to the general school age and pertinent skills in the field of technology create the possibility of peer bullying. One of the most shocking consequences of this behavior is if peer bullying, in the form of cyberbullying takes children's lives, as it is proven by the many victims so far. However, this is not a U.S phenomenon,

---

³⁵ Magyar Ifjúságkutatás 2016 - Az ifjúságkutatás első eredményei, Új Nemzedék Központ, 2016, p. 54.

³⁶ Id. p. 55.

³⁷ Id. p. 61.

³⁸ Id. p. 63.

³⁹ HOSTETLER 2014, p. 2., footnote 4

unfortunately, such tragedies occurred already in the European Union as well. Daniel Parry (17),⁴⁰ Britney Mazzoncini (16) in Scotland,⁴¹ Joshua Unsworth (15) in England,⁴² Ciara Pugsley (15)⁴³ and Erin Gallagher (13)⁴⁴ both in Ireland, Livia van Beelen⁴⁵ and Fleur Bloemen⁴⁶ in Netherland, Nadia (14)⁴⁷ and Carolina Picchio⁴⁸ in Italy – they all committed suicide, a so-called *cyberbullicide*,⁴⁹ because of cyberbullying. Like in European countries, the phenomenon has showed its face in Hungary as well, which is proven hereunder by personal experience and research. The data and results of the TABBY in Internet program, and the Anti-Bullying Program (ABP) support the assumption that cyberbullying has an effect on Hungarian students too. Regardless of these research results neither legislative steps, nor the introduction of nation-wide applied prevention programs took place so far, even though the ABP and the most recent KiVa are functioning as pilot programs.

II. The methodology of the thesis

As the title of the dissertation suggests, comparative law, in particular comparative constitutional law methodology represented the starting point in the methodology applied. At the beginning of my research, I examined which countries have already adopted cyberbullying regulations, where there is case law so far. The U.S.-focused structure of the thesis was established as a result of this examination and the scant Hungarian academic literature. In the USA, there were many available anti-bullying laws and bills on the official websites of the states' legislative bodies, which could draw the guidelines of the research. Moreover, such a

---

⁴⁰ Laura Smith-Spark - Saskya Vandoorne, Reports: Teen Daniel Perry commits suicide over Skype blackmail scam, CNN, 2013, <http://edition.cnn.com/2013/08/16/world/europe/uk-cyber-blackmail-suicide/>

⁴¹ Paddy Dinham: Teenage bullying victim, 16, died after taking an overdose of anti-anxiety pills because she couldn't cope with cruel Facebook taunts, DailyMail, 2016, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3818154/Teenage-bullying-victim-overdosed-anti-anxiety-pills-cruel-Facebook-taunts.html>

⁴² Ben Bryant: Schoolboy hanged after internet bully torment, Telegraph, 2013, <http://www.telegraph.co.uk/news/9977964/Schoolboy-hanged-after-internet-bully-torment.html>

⁴³ Greg Harkin: Poignant last photos of happy Ciara Pugsley bullied online are released, Independent, 2012, <http://www.independent.ie/irish-news/poignant-last-photos-of-happy-ciara-pugsley-bullied-online-are-released-28817638.html>

⁴⁴ Greg Harkin: Family devastated after tragic Erin (13) takes own life after vicious online bullying, Independent, 2012, <http://www.independent.ie/irish-news/family-devastated-after-tragic-erin-13-takes-own-life-after-vicious-online-bullying-28824852.html>

⁴⁵ JerseyGirl: Nog meer tieners plegen zelfmoord na (Cyber)Bullying, <https://tallsay.com/page/4294987657/nog-meer-tieners-plegen-zelfmoord-na-cyber-bullying>

⁴⁶ Pinterest, <https://fi.pinterest.com/pin/400820435557644904/>

⁴⁷ Cyberbullying suicide: Italy shocked by Amnesia Ask.fm case, 2014, <http://www.bbc.com/news/world-europe-26151425>

⁴⁸ Italy's Tragic Teen Cyberbullying Suicide, <http://www.endcyberbullying.org/italys-tragic-teen-cyberbullying-suicide/>

⁴⁹ For the meaning of cyberbullicide see: HINDUJA-PATCHIN 2015, p. 95-100.; HO 2012, p. 794.; CAMPBELL-ZAVRSNIK 2013, p. 3.

research, including 25 US states, was conducted, which analyzed the efficiency of anti-bullying laws, and defined three key components of an effective legislation. In addition to these, the Supreme Court of the United States (SCOTUS) has a developed case law regarding the students' freedom of speech, dating back to 1969, but they have not improved their adjudication in accordance with recent technological changes. Even though comparing it to the continental, Hungarian legal traditions I was aware of the significant differences of the US common law legal system and its process of judicial review, I still chose the USA as an example. The extensive academic literature, the many civil society organizations dealing with the issue of cyberbullying, and the legislative background and case law materials represent a decent ground for the research of cyberbullying and its dynamics.

It is noteworthy that the differences between common law and continental legal system could be diminished regarding certain global phenomena. In case of some (not country-specific) legal problems, the comparative analysis of countries with different legal roots is well appreciated pursuant to constitutional or legal borrowing/importing, migration of constitutional ideas and constitutional convergence.⁵⁰ In the field of the thesis, an example was set by the European Court of Human Rights (ECtHR) in *Vedjeland*, where the Swedish Supreme Court curbed the students' freedom of speech, and the ECtHR decided the case, because there was an alleged violation of Article 10 of European Convention on Human Rights (ECHR).⁵¹ Even though the case history tells us that events took place in an offline environment, it was the first bullying case in Europe, which made its way to court, and it delineated the structure of limitations on the students' freedom of speech.⁵² The concurring opinion of Judge Zupancic should be emphasized, in which the SCOTUS' freedom of speech limitation system was introduced, mentioning *Fraser* as well. Consequently, the ECtHR called on the case law of SCOTUS in the arguments on a student freedom of speech case, which represents a great example to the approximation of the legal traditions and the migration of constitutional ideas. The comparative perspective could also help decrease the language- and terminology misinterpretations,⁵³ as 'bullying' and 'cyberbullying' as expressions exist only in English and a few Scandinavian languages, thus the misused Hungarian terminology could be changed by the methodology of comparative constitutional law.⁵⁴ To be exact, the current expression of 'cyber-megfélemlítés' should be emphasized

---

⁵⁰ SÜLYÖK 2017, p. 44-46.

⁵¹ *Vedjeland and others v. Sweden*, no. 1813/07, ECtHR (Fifth Section), 2012

⁵² PARTI 2016, p. 141-142.

⁵³ SÜLYÖK 2017, p. 45.

⁵⁴ See MENESINI 2012, p. 546.

over the term of online harassment ('internetes zaklatás'), and it should be noted that such harassment means only one type of cyberbullying, but is synonymous to it.

In summary, the methodology of comparative (constitutional) law played a significant role in choosing the US as a foreign example for my research, because pursuant to the above-mentioned theories, the overseas solutions – with certain adaptations – could be introduced in civil law countries as well. In the case of Hungary, in the chapter on Recommendations, this is proven by the sample SZMSZ (Rules of Organization and Operation), which delineates a cyberbullying definition fit to the Hungarian legal context, in particular to the Act of national education. Such a solution was based upon the furthest reaching research regarding the efficacy of anti-bullying law, which identified the key components of an effective legislation.⁵⁵

However, besides the comparative methodology, mapping the evolution of students' freedom of speech was necessary to understand the problems raised by the virtual environment. As a consequence, the application of the historical method become a necessity, because we should know the early stages of this issue before discovering its depths regarding when can a school curb the students' freedom of speech. *Tinker, Fraser, Hazelwood* and *Morse* provide the key to understand the US cyberbullying case law.

Knowing the development of the case law helped me categorize the different conducts. In order to fully understand the context and content, logical and grammatical methodology was required. For instance, the logical analysis of the Fraser test revealed that vulgar, lewd student speech on the school premises is not protected under the First Amendment on freedom of speech. If such protection would be extended outside the school premises, then a student could nowhere (not even at home or at a house party) express his vulgar thoughts about a disliked teacher. Therefore, it seemed a sound assumption that the Fraser test could not serve as a basis for curtailing off-campus student speech, not even in the online environment.

The grammatical analysis was important in certain research questions as well, e.g. establishing the Hungarian terminology and improving the cyberbullying definition. Moreover, it became essential to interpret the terms of the laws. In addition to these, the logical and grammatical approach together helped define the exact meaning of 'substantial disruption'.

The critical viewpoint affected the whole dissertation, speaking of cyberbullying definitions, analysis of laws and case law. In the overview of the academic literature, I examined the

---

⁵⁵ CAMPBELL-ZAVRSNIK 2013

structure of each definition, just like in the case of legislative solutions. As a result of such a complex critical approach the dissertation's own cyberbullying definition was established, which paid attention to the scientific and the legislative realm as well. Furthermore, this definition reflects on the tests worked out by the courts, like when off-campus student speech could only be curtailed if it constituted a substantial disruption to the school environment.

Following the analysis of the case law, several anomalies were revealed, thanks to the critical approach, and the dissertation's *de lege ferenda* recommendation, namely the analytical framework, provides solutions.

The critical analysis of the case law helped establish the analytical framework. The understanding of the US legislation and case law necessitated desk research, so I travelled to the USA in October 2016 to our sister university, the University of Toledo (UT) in Ohio, in order to better understand the system of prevention and science. During this research trip, I had a chance to discuss about the phenomenon and its prevention with educators, parents and lawyers. The improved database of the university provided me deeper access to recent case law, like *Sagehorn* or *Bell*.

Knowing the overseas experiences and the Hungarian situation, I contacted Hungarian experts as well. Teachers, educators gave me insight into their different perspectives. Moreover, I conducted research among primary and high school students, and delivered awareness raising presentations in some schools.

Since, I was aware of opinions on both sides of the Atlantic, I formed a strong commitment that prevention, education and the inclusion of the whole community shall be the weapon in this fight against cyberbullying, instead of punitive sanctions.

Consequently, I found it essential to establish a definition, which took into consideration academia, legislation and jurisprudence as well. The available case law and the discussion with the professors at UT reassured me that such a coherent compass could result in a more unified jurisprudence.

In summary, each methodology (comparative constitutional law, historical, grammatical, logical) embedded in a critical approach, and the experiences of teachers, educators, and students from overseas and Hungary, led me to define the most crucial questions of this dissertation, and to provide solutions as well. Dismissing any of these methods would have lead to a distorted result. Without the history of student freedom of speech case law, the recent cyberbullying cases would be difficult to interpret. Likewise, it would have been impossible to show the assets of scientific literature and legislation in one definition, without the grammatical, logical or critical approach. Also, the deep analysis of the US case law was

necessary to identify the anomalies, and to establish the analytical framework to provide solutions. These different methodologies helped me narrow down the exact research questions of the thesis, and give proper answers (definition, analytical framework, sample SZMSZ).

III. Definitional frames and hypotheses

What do we understand under bullying according to the Hungarian terminology of “megfélemlítés”? Does it change our opinion that this phenomenon entered into a new, virtual environment? Bullying is not a new expression, but its online type requires different intervention techniques and new skills. This social phenomenon exists since the first school was established,⁵⁶ and it is present nowadays. Peers are teasing and mocking each other’s weaknesses.⁵⁷ An aggressive conduct, which is harmful, harassing, repeated and causes power imbalance between the subjects.⁵⁸ Another definition provides that *„bullying is a repeated and intensive, abusive conduct, which causes damage or harm, and a group or a person attempts to create or abolish power imbalance over another group or person, and to protect and maintain such changed power position.”*⁵⁹ Bullying, of course, is not just a school phenomenon, workplace bullying (mobbing) became part of it over time. However, the present thesis focused on the educational environment, thus its analyses and conclusions attempted to find answers for its special, educational, type. The following scenario is probably familiar to all of us when due to our clothing, behavior or financial background our classmates excluded, mocked, or teased us or one of our other classmates. Such conduct was always prohibited by schools, and they tried to abolish it. Fortunately, before the spread of the Internet and social media, these bullying situations ended at the ‘schoolhouse gates’ for a while. Nowadays, this has changed, and these scenarios can be continued on any electronic device 24/7.⁶⁰ Since the conduct has shifted into a new environment, we have to face to another challenging phenomenon: cyberbullying (Hungarian terminology “cyber-megfélemlítés”).

Members of the academic world are split into two schools regarding this issue: the ‘new phenomenon’ approach and the ‘conservative’ school.⁶¹ Dan Olweus, who created the first scientific bullying definition, represents the latter. According to him, there is no necessity for

---

⁵⁶ MCCARTHY 2014, p. 806.; CALVOZ-DAVIS-GOODEN 2014, p. 1.

⁵⁷ GREENHILL 2010-2011, p. 738.

⁵⁸ Pintér Sarolta: Az iskolán belüli erőszak, <http://www.bulisbiztonsag.hu/az-iskolan-beluli-eroszak>

⁵⁹ Megfélemlítés Elleni Program-Mi a megfélemlítés, <https://www.megfelemlites.hu/megfelemlitesrol>

⁶⁰ PHILLIPS 2015, p. 2.; GORDON 2009, p. 48.; VUOLO 2012, p. 91.

⁶¹ PARTI 2016, p. 116.

different intervention and handling of the cyberbullying conduct, because the previous bullying approaches provide solutions for new ones as well.⁶² Members of the 'new phenomenon' school raise the point that due to the virtual environment bullying and cyberbullying are different from each other in several elements, like the question of anonymity and a potentially wider audience,⁶³ as well as the changed role of repetitiveness (one action could constitute cyberbullying, but cannot realize bullying).⁶⁴ Peter K. Smith and Ersilila Menesini represent this approach and argue with Olweus about his interpretation. However, the biggest problem nowadays is the lack of a widely-accepted definition, in particular one, which takes into consideration academic literature and legislation as well.⁶⁵

(i) Consequently, the first hypothesis of my dissertation is that a special cyberbullying definition should and could be established, because either the legislative or the academic approaches (standing alone) include such elements, which could lead to a more complex definition, fit for the educational environment.

(ii) Following the point raised under (i), it can be declared that the lack of a unified interpretation or guidelines for adjudication resulted an unpredictable and incoherent jurisprudence in the US. Therefore, the second hypothesis of this thesis is that a unified analytical framework could result in a more effective, predictable and transparent jurisprudence.

IV. *De lege ferenda* - Answers to hypotheses

Establishing a new cyberbullying definition with special regard to the school context stood in the focal point of the first hypothesis. The overview of many books and articles delineated a framework. The Patchin-Hinduja definition heavily influences Anglo-Saxon literature, and Australian researcher Langos worked out a very similar definition to the above as well. However, many other cyberbullying definitions prove that there is no widely accepted consensus regarding this phenomenon. An interesting fact is that repetitiveness appears in most of the definitions, which is unacceptable according to the dissertation's point of view as cyberbullying could be realized by a single act or conduct as well.

---

⁶² OLWEUS 2012a, p. 536.; PARTI 2016, p. 116.

⁶³ MENESINI 2012, pp. 545-546.

⁶⁴ SMITH 2012, p. 555.

⁶⁵ PARTI 2016, pp. 143-144.; CAMPBELL-ZAVRSNIK 2013, p. 12.

Based on the scientific approach, the legislative solutions were the next to be examined. In this research, I examined every US state-level cyberbullying definition to be found in anti-bullying laws, and narrowed down the research focus to those 27 states, which *expressis verbis* use the term of cyberbullying. As a result of such examination, I identified several key elements, which I introduced and considered to include into or exclude from a prospective Hungarian legislation. Such cluster analysis shed light that there is a dissent among the legislators, like among scholars, regarding the definition. Certain elements, like harm to the right to physical integrity or property, or the right to education are under the general protection of the law, but no single definition exists, which includes all the identified key elements. There is concern, but it also shows the cooperation between legislators and scholars. For instance, the role of power imbalance, which is a crucial element in the academic literature (without it we cannot talk about cyberbullying at all), has a low importance in legislation. This less significant role of power imbalance in legislation is proven if we reveal that only 6 out of the examined 27 states included this element into their definitions, and Nevada erased this component from its effective definition on cyberbullying.⁶⁶

Taking academic literature, legislative solutions and case law into consideration, I established a complex cyberbullying definition, which provides a guideline for further discussion and a future Hungarian legislation as well. The definition is the following:

An intentional, single or repeated conduct, committed by or against student or school employee, through electronic device, and it attempts to cause power imbalance and established any of the followings:

- a) causes physical or mental harm or damage property, or the occurrence of any of these is reasonably foreseeable; or*
- b) creates a hostile educational environment, or deprives the services, benefits or possibilities provided by the school.*

The school has a legal ground on curtailing the student's freedom of speech:

- a) in school, during school hours;*
- b) at any event, program supervised, supported, organized by the school;*
- c) in the case of off-campus electronic speech, if the sufficient nexus between the school and the speech is established, and the speech caused substantial disruption in the school environment.*

---

⁶⁶ Nevada (SB 504)(2015)

In order to provide answer to the second hypothesis, the research focused on case law. First, I introduced the four SCOTUS landmark decisions on student freedom of speech, which did not deal with electronic speech, but the tests established thereby are still used in recent cyberbullying judgments. Afterwards, I critically analyzed some cyberbullying cases to reveal the problems of the system, because one of the main goals of this thesis was to identify problems in the US, in order to avoid those in a future Hungarian solution, and to develop such methods and processes, which will avoid the problems identified overseas and prevent them even becoming problems. Naturally, it would be in vain to assume that knowing the US mistakes would prevent the future Hungarian system to have any, but, at least, we will have to solve only our problems.

The case law analysis of the dissertation is built upon an unusual methodology, because the *de lege ferenda* recommendation is placed at the beginning of the chapter. The reason for this is the incoherent US cyberbullying case law, which can be clarified if the analytical framework is first established. The Supreme Court of Pennsylvania in *J.C.* attempted to work out such a guideline, which the dissertation extended, changed and amended according to the case law. This analytical framework is the dissertation's *de lege ferenda* recommendation. The methodology was the following: (i) first, I introduced the judgments as the court adjudicated them, then (ii) I analyzed each decision in light of my own analytical framework and decided the cases once again.

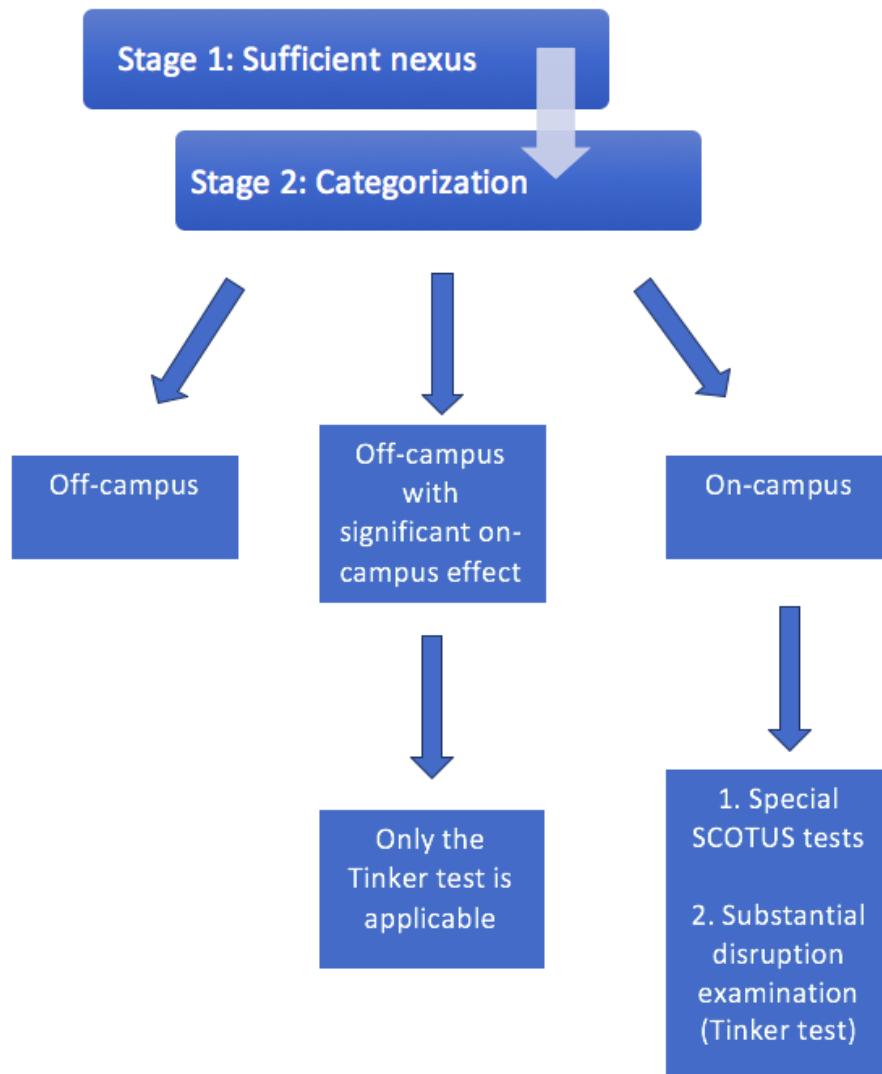
The analytical framework builds upon a two-step examination. The first step is to define whether the 'sufficient nexus' between the students off-campus speech and the school can be established. Absent this nexus, the next step cannot be taken and the examination terminates. In the second step, the speech shall be categorized as off-campus; off-campus with significant on-campus effect; or as on-campus speech. This categorization defines which SCOTUS test is applicable to the instant case. Pure off-campus speech cannot be constitutionally curtailed by the school. In case of off-campus speech with significant on-campus effect only the *Tinker* test is available, under which the existence and extent of any 'substantial disruption' shall be examined. In order to do so, the analytical framework sets up a substantial disruption examination (built upon *J.C.*). When the speech is thus declared to be on-campus as a result, every special SCOTUS test becomes applicable (*Fraser*, *Hazelwood*, *Morse*), and *Tinker* as well. In this scenario, the *Tinker* test could be called upon only if the other special tests cannot provide a solution for the case at hand. Following this method, it can be proven that a unified

protocol would result in a more predictable and coherent jurisprudence in the US. Such a demand was also voiced in one of the most recent cyberbullying cases (*Bell*), where both the majority and Judge Graves' dissenting opinion established different frameworks in order to create a more coherent jurisprudence. In the thesis, I re-decided each case mentioned above in accordance with the analytical framework created, and it resulted in either very different decisions or very similar ones, but under a more coherent reasoning.

Thus, I have proven that my analytical framework can result in a more predictable and consistent jurisprudence. This is a desire by US judges, as Judge Graves' test proves this.

Accordingly, we can declare that the hypothesis is confirmed and proven, because a unified logical framework could resolve the issue of circuit splits and inconsistent judicial approaches.

Figure 1 – Analytical Framework

Source: author's own research

At this point, a crucial theoretical question shall be clarified, namely the different meaning of off-campus and on-campus expressions in the USA and in Hungary. The term campus, in the USA, is used in primary and high school as well as for university context. In American society, campus means closed school premises. Some university campuses even have their own police department, which investigate minor crimes in the university. Basically, an educational environment and its community represent the campus. However, in Hungary, such expression is not widely spread, and it is used neither in a primary nor in a high school context. Regarding universities, only a few have something similar (like Miskolc or Sopron). Most of the traditional university cities (Szeged, Budapest) have a different approach; they coexist in a symbiotic relationship with the city, where the university is located. This solution is unusual in the USA, where university campuses function as small towns. These differences

are relevant regarding the thesis, because the cyberbullying conduct could originate from a location, which is on a campus in the US sense, but not in Hungarian terms. For instance, US students usually take the school bus to go to school, but in Hungary it is not the general model. Under the US interpretation, the school bus is deemed to be on-campus, so the school could curb the students' freedom of speech. However, in Hungary, the school has no supervision on a public transportation vehicle, thus a cyberbullying conduct could occur on a smartphone on the way to the school, on a bus. In order to resolve this terminological issue, I have introduced a new Hungarian expression: off-campus is equal to "iskolán kívüli" (outside the school) and on-campus means "iskolai" (inside the school). Taking into consideration that the main goal of this scientific product's is to develop scientific life (and the Hungarian professional terminology as well),⁶⁷ we should find an equivalent for each special English expression in the Hungarian language, even if the English expression has a slightly different meaning in that context.

V. The most important conclusions of the thesis regarding the Hungarian *status quo*

The third major part of the dissertation is the introduction of the Hungarian *status quo*, and the delineation of the possible future regulation concerning cyberbullying.

First of all, the TABBY in Internet project should be mentioned, which laid down the grounds for the further investigation of bullying and cyberbullying in Hungary. Prior to this project, there was no research dealing with this issue. Under a survey, it was proven that Hungarian students are affected by this phenomenon, but they do not know anything about it, or the necessary steps to be taken if they experience it. In order to resolve this great problem, the project contributor, Eszter Közhasznú Alapítvány, introduced a peer mentor program, which functioned until 2015.

TABBY shed light to our deficiencies regarding cyberbullying, and another civil society organization, Felelős Társadalomért Közhasznú Alapítvány (Foundation), worked out an Anti-Bullying Program (ABP). ABP was the first and only anti-bullying program in Hungary, back then. The Foundation launched and ran the ABP between 2013-2015 as a pilot program, with special focus on school bullying and cyberbullying. At the end of the pilot program, the

---

⁶⁷ Magyar Tudományos Akadémia Alapszabálya I.§ (1)

Foundation announced that the ABP is available and fit for nationwide application, but, unfortunately, such extension has never happened.

Following these pragmatic approaches, the University of Szeged Faculty of Law and Political Sciences Constitutional Law and Criminal and Criminal Procedure Law Departments organized the very first and only Hungarian National Cyberbullying Conference. Among the presenters, we could find the Commissioner for Communication and Media, the President of the National Data Protection and Information Freedom Authority, member of the Media Council, the President of the Foundation, which introduced the ABP, one researcher of the TABBY project, and many dedicated university researchers. Besides the legal aspects, a police officer and a psychologist provided the interdisciplinary approach. The presenters unanimously stated that education and prevention means the solution, and criminal law could be the last resort.⁶⁸ Furthermore, a great step was taken ahead regarding the terminology, when everyone agreed that the online harassment is not synonymous to cyberbullying and it is a false terminology.

Another important step on the path marked by the conference was the purchase of Unit 2 of KiVa Finnish anti-bullying program in January 2016 by the Hungarian Institute for Educational Research. KiVa is one of the most successful anti-bullying programs in the world, and its efficiency was proven by research. Outside of Finland (where 90% of public schools has introduced it), Estonia, Italy, Netherlands and Wales apply the program, and it is proved to be effective outside of the realm of Scandinavian cultural tradition. In Hungary, the purchased Unit 2 was introduced in three schools in September of 2016, and run by a three-member KiVa team as a pilot program. Hopefully, like in other countries, the bullying cases will be reduced in Hungary as well, and it will create a safer and inspirational school environment.

According to the principles of the conference and KiVa, the Hungarian Government adopted the Digital Child Protection Strategy (Strategy), which includes bullying and cyberbullying as well. The main goals of the Strategy are prevention, awareness-raising and declaring criminal law tools as an approach of last resort. Instead of punitive sanctions, the Strategy prefers alternative dispute resolution and restorative techniques. Another crucial achievement of the Strategy is the consistent terminology, which separates online harassment, sexting and other cyberbullying conducts from each other, but defines cyberbullying and an umbrella term. In

---

⁶⁸ See also PARTI 2016, p. 135.

addition to these, the Strategy endeavors to provide free and accessible training regarding the recognition and handling of the phenomenon for everyone whom it may concern.

Besides the Hungarian milestones, I would like to mention my own experiences, cases, which were raised during the PhD research process. I tried to help in three cases, where young couples have taken naked pictures of each other and then a dispute between them ensued. In every case, a third person (outsider) contacted me, thus the victims' identity remained unknown even in front of me. In the course of my research it was the first time when I really desired a nationwide anti-bullying program, because in these cases I could have provided for resolution in a more educational and forward-looking way.

In order to better understand the Hungarian situation, I conducted my own research and delivered awareness raising presentations. Therefore, (with the help of sociologists) I worked out a questionnaire, which described and told three typical cyberbullying conducts as stories. 126 students answered the questions and we can declare that those students did not know what cyberbullying means, and which conducts constitute cyberbullying. Surprisingly, neither the online harassment term was used very often nor the expression 'cyberbullying' or "cyber-megfélemlítés" was mentioned. Such results proved the fact that students need awareness raising events. Consequently, when the students filled out the questionnaire, I delivered short presentations about the phenomenon. This research was conducted in four schools and six classes, and everyone appreciated this idea and desired a follow-up in the coming years. The nationwide application of KiVa and the Strategy's goals tends to move into such direction.

At the time of the establishment and the introduction of any future program, we should pay attention to the legal position of the students when a new legal institution (cyberbullying) does not easily fit its prevention, monitoring and assessment. However, the phenomenon is here and real, which is proven by the case law of the Commissioner for Educational Rights, by school programs and personal experiences.

Hopefully, this dissertation will be another milestone in the Hungarian fight against cyberbullying, and the academic interest will grow to the practice. In order to promote such an approach, I established a recommendation as a sample SZMSZ, which could be adopted as Annex 9 of the Act on national education. At the same time, this recommendation proves that the dissertation could create exact solutions for Hungary based on the US examples.

„Annex 9. of Act CXCV. 2011

Sample SZMSZ amendment in order to prevent and handle cyberbullying

Every educational institution shall include the text of the present Annex into its SZMSZ until ..... (date). Any changes of this sample SZMSZ shall be done by convening a professional forum, which convocation could be initiated by the head of any educational institution, through a letter addressed to the minister responsible for education. The text of the sample SZMSZ is the following:

In order to respect and protect the fundamental rights and freedoms included in the Fundamental Law of Hungary and in the present Act, in particular, any interest concerning the dignity, physical and intellectual development and lay the moral foundation of the nurture of any student in any educational institution, the .....(institution's name) condemns any form of cyberbullying, and takes every step necessary to prevent and handle this phenomenon.

Cyberbullying means an intentional, single or repeated conduct, committed by or against student or school employee, through electronic device, and it attempts to cause power imbalance and establishes any of the following:

- a) physical or mental harm or damage property, even when the occurrence of any of the above is reasonably foreseeable; or*
- b) a hostile educational environment, or deprivation of the student from the services, benefits or possibilities provided by the school.*

The school has a legal ground on curtailing the student's freedom of speech:

- a) in school, during school hours;*
- b) at any event, program supervised, supported, organized by the school;*
- c) in the case of off-campus electronic speech, if the sufficient nexus between the school and the speech is established, and the speech caused substantial disruption in the school environment.*

In summary, the dissertation analyzed two main aspects of an important social-legal problem. The thesis established a missing definition, which took into due consideration academic literature, legislation and jurisprudence as well.

Based on the assessment and examination of the incoherent and unpredictable US case law, an analytical framework was created in order to provide a solution for a more consistent adjudication in the US and to help the future Hungarian system.

Last but not least, the thesis overviewed the evolution of the Hungarian bullying and cyberbullying system and the final chapter outlined an Annex to the Act on national

education, which symbolically became the last page of the thesis, but only the first one of the book entitled “The new level of fight against cyberbullying”.

A szerző témában releváns publikációi:

(Relevant publications of the author in the field of cyberbullying)

- Pongó, Tamás: *Anomalies in the US Cyberbullying Jurisprudence*, Masaryk University Journal of Law and Technology, Vol. 10, Issue 2, 2016, 148-169. o., elérhető: heinonline.org
- Pongó, Tamás: *A követendő példa, avagy milyen a jó cyberbullying kézikönyv*, Pro Futuro - A jövő nemzedékek joga, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2016, 247-255. o.
- Pongó, Tamás: *Is There a Reasonably Foreseeable Substantial Change in US Cyberbullying Jurisprudence or the Ambiguity Remains?*, in: Orbán, Endre (szerk.): *Cyberbullying*, ArsBoni, Budapest, 2016, http://arsboni.hu/wp-content/uploads/2014/02/ArsBoni_folyoirat_2016_3.pdf
- Pongó, Tamás: *Anglo-Saxon Approaches To Students' Freedom Of Speech And Cyberbullying: Constitutional Foundations For A Comparative Analysis*, ed. S.C. Universul Juridic S.R.L., Timisoara, 2015, 534-546. o.
- Pongó, Tamás: *A diákok véleménynyilvánítási szabadsága és a cyberbullying angolszász megközelítése*, Tóth Judit (szerk.): Ünnepi kötet Dr. Tóth Károly címezetes egyetemi tanár 70. születésnapjára, Acta Universitatis Szegediensis Acta Juridica et Politica Tomus LXXVII., Szeged, 2015